

En del af problemet – en del af løsningen

Fuldmægtig Peter Aarup Iversen
Klima og Energiministeriet
Område for Globalt Klima
piv@kemin.dk

Udfordringen

Klimatopmødet i København handler grundlæggende om, at landene skal aftale, hvordan vi opfylder Klimakonventionens formål. Formålet med klimakonventionen, der blev aftalt i 1992 i Rio, Brasilien og nu er tiltrådt af 192 lande, er at stabilisere atmosfærens indhold af drivhusgasser på et niveau, der forhindrer farlige menneskeskabte klimaforandringer. Denne stabilisering skal ske så hurtigt, at økosystemerne har mulighed for at tilpasse sig klimaforandringerne på en naturlig måde. Det skal sikre, at fødevarereproduktionen ikke trues, og at muligheden for at skabe en bæredygtig udvikling – socialt og økonomisk - ikke må bringes i fare.

Nogle lande, inklusive EU, har politisk fastsat, at det betyder, at den gennemsnitlige globale temperaturstigning maksimalt må blive 2 grader. Ifølge FNs klimapanel har der været en stigning på 0,74°C over de sidste 100 år.

Ifølge et nyt studie fra Det Internationale Energiagentur vil det være nødvendigt at begrænse emissionerne (udledning af drivhusgasser) i perioden 2000-2049 til maksimalt 1.000 milliarder ton CO₂. Verden har allerede brugt 313 milliarder ton CO₂ i perioden 2000-2009, altså mere end 30% af, hvad der er plads til på 20% af tiden.

Landbrugets andel af de globale emissioner

Ifølge FNs klimapanel fordeles de globale emissioner sig på sektorer, som vist i figur 1. Landbruget bidrager med 13,5%.

Der har været en stigning i de globale emissioner fra landbruget på 17% fra 1990 til 2005. Denne stigning dækker over et fald i de rige lande på 12% og en stigning i de fattige lande på 32%. Emissionerne fra landbruget er primært CH₄ og N₂O fra husdyr og risdyrkning.

Da den primære årsag til skovrydning i udviklingslandene er udvidelse af landbrugsarealet, har landbruget direkte

og indirekte indflydelse på ca. 30% af de globale emissioner.

København, december 2009

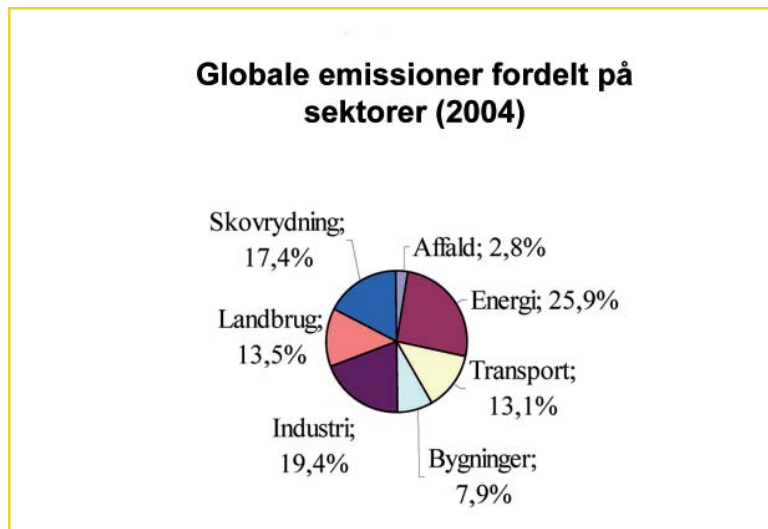
En aftale i København forventes at bygge på samme principper som Kyoto Protokollen. Det vil sige, at de enkelte lande påtager sig reduktionsforpligtelser. EU tager en samlet reduktionsforpligtelse og fordeler så internt.

Der vil være nogle regler for:

- hvad der skal regnes med i de nationale opgørelser.
- hvordan landene kan handle på et internationalt kvotemarked for CO₂.
- hvordan jordbrugssektoren kan medregnes.

Herefter er det op til de enkelte lande, hvordan de har tænkt sig at opfylde deres reduktionsforpligtelse.

En stor del af diskussionen op til klimatopmødet handler om hvem, der skal reducere hvor meget, og hvordan man kan hjælpe de fattigste lande.

Figur 1. Globale emissioner fordelt på sektorer (2004).

Mange af disse lande bliver allerede i dag negativt påvirket af klimaændringer. Det gælder ikke mindst landbruget i udviklingslandene og derved fødevarerforsyningen.

Jordbrugets rolle

Jordbrug bliver behandlet anderledes end andre sektorer, fordi jordbruget som den eneste sektor også kan optage CO₂ gennem plantevækst. Det giver os en mulighed for at reducere atmosfærens indhold af CO₂, som ellers allerede var frigivet fra f.eks. afbrænding af fossile brændstoffer. Det gælder både skove og landbrugsjorder.

Analysen viser, at 30-45% af de nødvendige reduktioner i perioden til 2020 kan komme fra skovbrug og jordbrug, primært ved at bremse afskovningen i udviklingslandene og ved at øge jordens indhold af kulstof.

Samtidig står jordbruget og skovbruget overfor en række andre store udfordringer.

Ifølge FNs fødevarerorganisation FAO skal verden producere 70% flere fødevarer i 2050 for at brødføde en befolkning,

der forventes at vokse til mere end 9 milliarder i 2050. Samtidig forventes klimaændringer at påvirke landbruget markant – nogle steder positivt, andre steder negativt.

Jordbruget kan desuden levere biomasse til energiformål, som regnes som CO₂ neutralt og derved mindske forbruget af fossile brændstoffer. Der kan derfor forventes at komme en voksende efterspørgsel efter bioenergi.

Udfordringen er at fremme et klimavenligt landbrug ved at mindske emissioner fra jordbruget, øge optagene i jordbruget samtidig med, at landbruget tilpasses klimaændringerne og producerer stadig flere fødevarer og biomasse til energi uden samtidig at anvende et væsentligt større jordareal. ■